

دیگر که اختیار اینم . بود بوقدر -

کتابخانه ابدالصفا که یکی از جمله دار
دیوار است . در یکم ۱۱ صده قدس
با بزرگه ابرک . آنرا اوتی کینه بر کینه
صفای بی غیبه که خسته و اهدا ایدیکه
صفای ابد ابرک . با فطری که صدق
بدری که در سده . با فطری که بی
در بجم . فطری اوردن سوره بود کتابت
و بر یکم بی جانم صفای در . کتابت
بیم که سینه فطری بر سوره عدو بود
بوقدر . باقی در اللهم عانتی ادرم
بوقدر

سه ارضانه خیمه (ولید الصفا) قلم
بزم عالمه سرف اوار ابره اول اول بود کینه بی کینه
غیب کما .

Nûr-ı aynım Velîd

19 Mart târihli mektûbunu dün sabah aldım. Şükürler olsun üç buçuk aydır terk veya ihmâl etdiğin edebî ~~su~~ suallere yeniden başlamışsın.

Tabşıra hakkındaki Kemâl'in mektubunda gördüğün (Mehâzir-i gayr-ı mesbûka) ta'bîrine olan i'tirâz senin anladığın gibi (Mesbûka)'ya değil değil, (Mehâzir) kelimesinedir. Zîrâ (MAHZÜR)'un cem'i olarak öyle bir kelime yoktur. Netekim o mektûbun son fıkrasında bana hitâben (Mehâzir kelimesine etdiğin ~~muvâhaza~~ muvâhaza doğrudur) diye bir ibâre vardır.

Suhan oldur ki bilâ vâsita-i tab'-ı selîm mısra'ının aslı (Suhan ânest ki bî vâsita-i tab'-ı selîm) mısra'-ı Fârisî' sidir ki o da Örfî'nindir. ~~Bihâzâr~~ Binâenaleyh Nef'î o mısra'ın bir iki edât kelimesini değiştirerek hem tercüme hem de kendisine mâl etmiştir. Hatta bundan dolayı (Sirkat-i Şi'ir) muvâhazasına bile uğramışsa da, Nef'î öyle sirkat-i eş'âra tenezzül edenlerden değildir. Buna ise İktibâs derler. Gelelim Atâ'nın za'f-ı telif nâmiyle olan i'tirâzına . (Bilâ vâsita-i ~~tab~~ tab'-ı selîm) ~~muvâhaza~~ ibâresi kaaide-i Fârisîye üzere cârî ve mer'î olan ta'bîrât ve terkîbât cümlesindedir. Binâenaleyh ana ta'arruza kimsenin ne haddi vardır, ne de hakkı.

Ben sana (Mebhûsetün anhâ) risâlesini okumağı tavsiye etmişdim. İşte o risâle Şinâsî ile Sadr-ı Sâbık ~~Said~~ Sa'îd Paşa arasında cereyan etmiş mes'ele-i meşhûre-i edebîyeye dâirdir ki orada (Tercümeü sâlifeti'z-zikr) terkîbî sırasında bu yolda pek çok âsâr-ı selefden getirilmiş emsâline tesâdüf edilir. Andan pek çok istifâde olunur. zevi'l-himmetlelerini

(Zâtu azîmi'l-iktidâr) terkîbî, i'tirâz etdiği (Mehâzir-i gayr-ı mesbûka) terkîbinden pek de doğru değil. Demişsin. Sen bunu kendin mi keşf etdin, yoksa birinin zan ve vehmine tablakârlık edüb de ma'lûmat mı satmak istiyorsun. (Masdaru emsile-i mekârimi'l-ahlâk), (Sıbgau müntehî'l-cümü'ü'î merâhim ve eşfâk), (Semeü kadîmei ülemâi ümmeti ~~zevi'l-himmetlelerini~~) gibi ta'bîrât-bülegaay-ı Osmaniye kitâblarında dururken sana o yolda ma'lûmât fûrûşluk eden kimse kendi başından büyük halt etmiş. Bizim üdebâmız lüzûm gördükçe ülemây-ı nahvîyenin vaz'etmek istedikleri kaaideleri ayak altına alırlar. Hatta üdebâ-i Arab bile böyle yapmışlardır. Ma'mâfih Zâtu azîmi'l-ik

10
tidâr ta'bîri ile (Pâdişâhu celîli's-şân) , (Vezîrü azîmü's-şân), (Binâü refi'ü'l-erkân) ta'birleri hep burdîr. Ve her zaman hepimiz kullanmaktayız.

(Elsine-i dîrîne-i şarkıyye) eğer Dîrîne kelimesi bir lüzûm-ı sahih üzere getirilmiş olsa idi kimse bir şey diyemezdi. Fakat (Kadîme) var iken (Dîrîne)'ye lüzûm görülmez. Bu terkîbe yalnız o nokta-i nazardan i'tirâz olunur . Yoksa sakat değildir.

İkdâm'da (Eltâf-ı bî pâyân-ı Samedânî) ta'bîrindeki Samedânî te'nîs edilmediğinden bahsediyorsun. Kaaide-i ~~Kâxxx~~ Fârisîyede sıfat ve mevsûf te'nîsine bakılmaz. Nasıl isterlerse öyle kullanırlar. Fakat gazetelerdeki ta'yîbât ile edebiyata istîshâd olunamaz. Yirmi dört saat içinde çarşaf kadar kâğıt doldurmaya mecbûr olanlar Şinâsî de olsalar yine hatâdan baş alamazlar. Anların bu gibi sözlerine de i'tirâz olunamaz. Ma'zûrdurlar. Eğer gazete Edeboyât nâmına çıkmış olsa o zaman hem yazdığıyle istidlâl, hem de yazdıklarına i'tirâz câiz olurdu.

Nef'î'nin Nasûh Paşa'ya olan kasîdesinin ilk mısra'ından bir ma'nâ çıkaramadım diyorsun. Müfessir ve mütemmimi olan ikinci mısra'ı nazar-ı i'tibâra almayub da birinci mısra'a hasr-ı fikr edersen elbette ma'nâ çıkaramazsın.

Ma'mâfîh o mısra'da yine kendi kendine bir ma'nâ ifâde ediyor. Bâhusûs alt tarafı (Ki kıldı lîf-i zuhûru cihânı hurrem ü şâd) mısra'ıdır ki ibtidâsındaki (Ki) edât-ı tebyini kasdını müfessirdir.

Uruldu rûy-i zer-i mihr-i âlem ârâya

Revâc-ı şöhret için sikke-i mübârek bâd

Birinci mısra'ı kâmilan anlayamadığım gibi (Mübârek bâd) terkîbinin de ma'nâsını anlayamadım. Diyorsun. Yâhû bu derece cehil ayıbdır. Bunu kocakarı lara bile soracak olsan sana Ayol (Mübârek ola) demekdir diyeceklerinden emînim.

Mısra'-ı evvele gelince : Nef'î güneşi altun sikkeye teşbîh etmiş. Evâilde altunlara (Maşallah) (Mübârek bâd) filân gibi. Âyetler, temennî-i hayra delîl terkîbler nakş ve darb ederlerdi. Bunlar bir altunun kıymet-i hakikiyesine bir de kıymet-i izâfîye bahş ederlerdi. Meselâ iki dirhîm altun yüz elli guruş ederse üzerine böyle kelimât-ı tayyibe nakş edilenleri iki

Handwritten notes at the bottom of the page, including a signature and some illegible text.

10

iki yüz guruşa satılırdı. Haniya zâmanımızda (Ziyet Altunu) diye hükûmet tarafından sûret-i mahsûsada darb olunan ince altunlar kıymet-i hakikiye lerinfe bir kaç guruş ziyâde ederler. Ba'zı (Nazar Takımları) da vardır ki anların üzerinde Âyet veyâduâ nakş ve darb edilmiş (Armûdî) altunlar asılıdır. İşte anlarda bu kabildendir. (Nazar Takımı) ne olduğunu vâlidene sor. Burada beyhude yere teksîr-i sevâd etmeyelim.

Hâsılı Nef'î güneşi altuna teşbih ediyor da şöhret-i revâcî için üstü ne de (Mübârek bâd) sikkesi basıldı diyor. Bu da hep memduhu olan Nasuh âşâ'yı sitâyîş ma'razındadır.

Por

Değil zemânede (hod) mâsadak buna illâ mısra'ındaki (Hod) kendi, zâtı ma'nâsınadır.

TDVISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.2397

Ki olsa nâtıka sür'at deminde kâm şumâr
Ererdi göz yumub açınca gaayete ta'dâd

(Kâm) Kâf-ı Arabî ile maksûd, merâm, matlûb, emel ve arzû olunan şey. Bunu bilmeyecek ne var. Hatta snin Arnavudca Türkce kaamusda bile Sâmi Bey söylemiş, olsa gerekdir. Beytin ma'nâsı da memdûhunun kesîrû'l-eltâf, bahşende de-i metâlib olmaksaki ifrâtının nâtıktır. Bahşetdiği (kâmı) nâtıka fevka'l-ga aye sür'atle sayacak olsa ~~darı~~ dahi göz yumub açıncaya kadar (Aded) ler ~~bühenir~~. Ya'nî o kadar çok lûtufları var ~~me~~ ki aded bile anı ta'yîn edemez. Çünkü insanın nutku anı sayamaz.

Türke

Ornu

Du rûze masrafı bâc u harâc-ı mülk-i Kubâd

Bu mısra'daki (Kubâd)'dan murâd ki vezni de odur, Nûşirevân'ın pederidir, Keykubâd değil. Çünkü (Key Kubâd) Keyâniyân'ın birinci Pâdişâhıdır.

Bihakk-ı sâni'-i yektâ ki sun'-ı kudretidir
Bu bârgâh-ı mu'allâ revâk-ı seb'a şidâd

Bu beyitdeki (Seb'a Şidâd) dan maksad ne olduğunu anlayamadım demişsin. Kur'an-ı Kerîm'de (Sûretü'n-Nebe') ki (Amme) Cüz'ü'nün ismi olan ilk sûredir "Ve beneynâ fevkaküm seb'en şidâda" Âyet-i Kerîmesinde mübeyyen sûredir "ve beneynâ fevkaküm seb'en şidâda" Âyet-i Kerime'sinde mübeyyen olduğu üzere ~~fevkaküm seb'en şidâda~~ (yedi tabaka-i mahkeme-i âsumân) demektir. Çünkü Âyet-i şerîfenin ma'nâsı (Üzerinize muhken ve kavî yedi âsuman binâ ettik) demektir. Şidâd lâfzı Şiddet'dendir. Şedîd gibi ki kavî ve metin de demektir. ~~şidâd~~ (Şidâd) (İnâd) veznindedir

Kerîme'den ıktibâs ile (Seb'a Şidâd) ile vasıfıdır.

İşte bu da bu kadar.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.239.8

Şimdi gelelim ihtiyâr edeceğin mesleğe :

Benim re'yimi anlamak ve anladıktan sonra kabul ve ittiba' etmek ister sen ben sana (Tabîb) ol diyemem. Bâhusûs Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkîye'yi hiç tavsiye edemem. Tabîb olmakdan ise Eczâcı olmak daha hayırlıdır. Tabâbet zamanımızda şarlâtanlığa vardı. Fakat Eczâcılık bir san'at-ı mühimmedir. Kimya ve Hikmet-i Tabi'îye gibi iki kavî esâsa da mübtenîdir. Dünyânın her tarafında da işe yarar. Bir Tabîb aç kalabilir ama bir Eczâcı nasıl olsa geçinir. Fakat ben gerek seni ve gerek Talha'yı Mühendis veyâ Makinist ve yâhûd Şimist etmek isterdim. Bunun için de riyâziyât'da tabahur etmelisiniz. Sen şimdilik yanınızdaki Fıransızlardan husûsî ders al. Hem lisânı, hem fenni ilerlet. Yaşından korkma. İnsan otuz yaşında da bir Mekteb-i Âlî'ye kabul olunur. Üniversitelerde o sinde yüzlerce şâgirdân vardır. Ben evlâdımdan birinin sahib-i kalem ve sahib-i kalem olmakla berâber fenn-i tıbbâ'ata sâlik olmasını arzû ederim. Fakat felek müsâ'id olmadı, ne yapalım. Elimizden o Kârgâh-ı ma'îşeti aldı. Bu cihetle artık o ümid kalmadı. Zâten ben Sadriâzam'a da yazdım. Matba'ayı Hükûmet-i Seniye'ye satmasını rica eyledim. Belki o mâni'a ortadan kalkarsa biz de sâye-i eltâf-ı seniyede birbirimize kavuşuruz. İşte şimdilik senin tahsilin hakkındaki fikrim budur. Eğer Düyûn-ı Umûmiye'ye girmek istersen Ferid Paşa'ya verilmek üzere sana bir mektûb göndereyim. Git seni elbette tavsiye eder. Hamdi Beylerin filânların rağmena ibtidâdan beş yüz guruş, biraz sonra bin guruş alırsın. Fakat Fıransızca kısmını ihtiyâr etme eyle Türkce cihetini bin guruş da verseler ihtiyâr etme. Bu da bu kadar.

Kütübhâne-i EbuZZiyâ'nın topu sekiz cildi var diyorsun. Hâlbî ki sen 11 cilde kadar yaptırmış idin. Onlar ötekine berikine sakal başı dağıdır gibi bahş ve ihdâ edeceğine hıfz etmeliyidin. Bâhusûs sekiz cildi de Bedri'ye vermişdin. Para harc etmeğe bir şey demem. Fakat evden şuna buna kitâb verişine cidden canım sıkılmaktadır. Kitâb bence her şeyden kıymetli bir cevher-i ulvîdir. Bu da bu kadar. Bâkî devâm-ı âfiyet nûrum.

Pederin
Ebizziyâ Tuvfik

Sen imzâna niçün (Velîd EbuZZiyâ) koymuyorsun. Bizim âileyi idare edecek olan bu künyeyi beğenmiyor musun. Garîb şey.

Konya 25 Mart 1903

Gözümün nuru Velid.

1: Mart tarihli mektubunu dün sabah aldım. Şükürler olsun ki üç buçuk aydır bıraktığın veya savsakladığın edebiyat sorularına yeniden başlamışsın.

(1)
Tabsıra-i İbret hakkındaki Namık Kemal'in mektubunda gördüğün (Mehâzi-r-i gayr-i mesbûka = Daha evvel olmamış sakıncalar) deyimine olan itiraz, senin anladığın gibi (Mesbûka) = Daha evvel olmuş) kelimesine değil, (Mehâzir = Sakıncalar) kelimesinedir. Çünkü (Mahzûr = Sakınca)'nın çoğul şekli olarak öyle bir kelime yoktur. Metekim o mektubun son bölümünde bana hitap ederek (Mehâzir kelimesine ettiğin eleştiri doğrudur) diye bir cümle vardır.

Suhan oldur ki bilâ vâsıta-i tab'-ı selîm

(Söz odur ki iyi yaradılışın aracılığı olmadan)

Farsça

dizesini aslı (Suhan ânest ki bî vâsıta-i tab'-ı selîm) dizesidir ki o da Örfî'nindir (2). Buna göre Nef'î o dizinin bir kaç takı cinsinden kelimesini değiştirerek hem tercüme, hem de kendisine mâl etmiştir. Hatta bundan dolayı (Şiir Çalma) eleştirisine bile uğramışsa da, Nef'î öyle şiir hızsızlığına tenezzül edenlerden değildir. Buna ise İktibâs = Başkasının yazdığı bir şeyi açıkça ve aynen alıp kullanmak derler. Gelelim Atâ'nın (3) yazıda zayıflık adıyla olan itirazına. (Bilâ vâsıta-i tab'-ı selîm) sözleri Farsçanın kurallarına göre geçerli ve yürürlükte olan deyimler ve tamlamalar dandır. Şu halde ona kimsenin itiraz etmeye ve haddi vardır, ne de hakkı.

Ben sana, (Mebhusetün anhâ = Kendisinden bahsedilmiş olan) broşürünü okumayı tavsiye etmiştim. İşte o broşür, eski Sadriâzam Said Paşa ile Şinasî (5) arasında geçen meşhur edebî bir meseleye dairdir ki orada (4) (Tercümeü sâlifetü'z-zîkr = Evvelce anılmış olan tercüme) tamlaması ~~XXXXXXXX~~ sırasında bu şekilde eskilerin eserlerinde getirilmiş benzerlerine raslanır. Bu broşürden pek çok faydalanılabilir.

(1) Midhat Paşa'nın hatıralarının birinci cildi.

(2) Cemalüddin Seydî Örfî. Meşhur İran şairi (öl. 1591).

(3) Mehmed Atâ Bey. Hammer mütercimi olarak meşhurdur. Dilci, edebiyatçı ve tarihçi. Dr. Galip Ataç ve edebiyatçı ve kritikçi Nurullah Ataç'ın babası (öl. 1919).

(4) II. Abdülhamid devrinden itibaren 9 kere Sadriâzam (öl. 1914).

(5) Edebiyatçı, gazeteci ve yazar (öl. 1871).

10

(Zâtü azîmi'l-iktidâr = Çok büyük iktidar sahibi kimse) tamlaması ~~pek~~
~~axdağrxdağix~~ itiraz ettiği (Mehâzir-i gayr-ı mesbuka) tamlamasından pek
de doğru değil. Demişsin. Sen bunu kendin mi keşfettin, yoksa birinin zan
ve vehmine tezgâhtarlık eep de bilgi mi satmak istiyorsun ? (Masdaru
emsile-i mekârim-i ahlâk = Ahlâkın iyi huylara ait misallerinin çıkış yeri)
, (Sıbgau müntehî'l-cümû'i merâhim ve eşfâk = Bütün merhamet ve şefkatle-
rin son derecesinin yolu), (Kımmü kadîme-i ülemâ-i ümmet-i zevi'l-himmet-
leri = Halkın eski, himmet sahibi bilginlerini en önde olanları) gibi
deyimler ~~manî~~, maksadını anlatmakta hiç kusuru bulunmayan Osmanlı
yazarlarının kitablarında dururken, sana o şekilde bilgiçlik satan kimse
kendi başından büyük halt etmiş. Bizim edebiyatçılarımız gerek gördükçe
sentaks bilginlerinin koymak istedikleri kuralları ayak altına alırlar.
Hatta Arab edebiyetçileri bile böyle yapmışlardır. Bununla beraber Zâtü
azîmi'l-iktidâr (= Çok büyük iktidar sahibi kimse) deyimi ile (Pâdîşâhu
celîli's-şân = Şanı ulu olan Pâdişah), (Vezîrü azîmü's-şân = Şanı büyük
olan Vezir), (Binâü refi'ü'l-erkân = Direkleri yüksek olan bina) deyimleri
hep birdir ve her zaman hepimiz kullanmaktayız.

(Elsine-i dîrîne-i şarkıyye = Eski doğu dilleri) eğer Dîrîne kelimesi
doğru bir gerekçe ile kullanılmış olsaydı, kimse bir şey diyemezdi. Fakat
aynı anlamdaki Kadîme kelimesi varken (Dîrîne)'ye gerek görülmez. Bu tamlama
yalnız bu bakımdan itiraz edilebilir, yoksa sakat değildir.

İkdam gazetesinde (Eltâf-ı bî pâyân-ı Samedânî = Herkesin kendisine
muhtaç olup kendisinin kimseye muhtaç bulunmadığı Allah'ın sonu gelmez
lûtufları) deyimindeki Samedânî kelimesinin müennes (Feminin) hale geti-
rilmediğinden bahsediyorsun. ~~Fârisî~~ Farsçadaki kurala göre sıfat ve sıfat-
lananın bu haline bakılmaz. Nasıl istiyorlarsa öyle kullanırlar. Fakat gaze-
telerdeki ayıplama, ~~ix~~ edebiyat sorunlarında şahit gösterilemez. Yirmi
dört saat içinde çarşaf kadar kağıdı doldurmaya mecbur olanlar, Şinasî ~~ix~~
de olsalar, yine de hatâdan baş alamazlar. Onların bu gibi sözlerine de iti-
raz olunamaz. Çünkü mâzurdurlar. Eğer gazete Edebiyat adına çıkmış olsaydı
o zaman hem ~~yazarkıx~~ yazdığını delil kabul etmek, hem de yazdıklarına
itiraz etmek doğru olurdu.

Nef'î'nin Nasuh Paşa(1)'ya yazdığı manzum övgünün ilk dizesinden bir
(1) I. Ahmed devri Sadriâzamarından. Serveti ve cömerdliği ile meşhurdur.
~~ix~~ yılında idam edilmiştir.

1614

10
anlam çıkaramadım. Diyorsun. Açıklayıcı ve tamamlayıcı olan ikinci dizeyi göz önüne ~~almamam~~ almayıp da düşünceni birinci dizeye verirsen elbet te anlam çıkaramazsın.

lûtf-i Bununla beraber o dizede yine kendi kendine bir mânâ ifade ediyor. Özellikle alt tarafı (Ki kıldı ~~iffet~~ zuhûru cihânı hurrem ü şâd = ki meydana çıkışının lûtfu, ~~hümayr~~ cihanu neşeli ve sevinçli kıldı) dizesidir ~~kitâh~~ ki baş tarafındaki (Ki) takısı ~~maksadını bildiren~~ maksadının bildirilmesini açıklamaktadır.

Uruldu rûy-i ~~xxxix~~ zer-i mihr-i âlem araya
Revâc-ı şöhret için sikke-i mübârek bâd
(Güneşin âlemi süsleyen altın yüzüne şöhretinin sürümü için "Mübârek Ola" damgası vuruldu)

Birinci dizeyi tamamen anlayamadığım gibi (Mübârek bâd) tamlamasının da mânâsını anlayamadım. Diyorsun. Yahu, bu derece cehalet ayıptır. Bunu koca karılara bile soracak olsan, sana (Mübârek ola) demektir diyeceklerinden emînim.

İlk dizeye gelince : Nef'î güneşi altın paraya benzetmiş. Eskiden altınlara (Maşallah), (Mübârek bâd) filân gibi Âyetler, ~~hayırlar~~ hayırlara delâlet eden tamlamalar işlenir ve basılırdı. Bunlar bir altının haki ki değerine bir de katma değer bahşederlerdi. Meselâ iki dirhem (6.414 gr.) ~~altın yüz elli guruş ederse üzerine böyle hoş kelimeler işlenmiş olanları~~ ~~iki yüz guruşa satılırdı.~~ Haniya zamanımızda (Ziyet altını) diye hükümet tarafından özel olarak basılan ince altınlar da ~~vardır~~ hakikî değerlerinden bir kaç kuruş fazla ederler. Bâzı (Nazar Takımları) vardır ki onların üzerlerinde Âyet veya dua işlenmiş ve basılmış (Armudî) altınlar asıllıdır. İşte onlar da bu çeşittendirler. (Nazar Takımı)'nın ne olduğunu ~~annem~~ ne sor. Burada boş yere karalamayı çoğaltmayalım.

Netice olarak Nef'î güneşi altına benzetiyor ve "şöhretinin sürümü için ~~iki~~ de üstüne (Mübârek ola) damgası basıldı. Diyor. Bu da hep medhettiği ~~ki~~ kimse olan Nasuh Paşa'yı ~~övmek~~ burada övmek içindir.

Değil zemânede (hod) mâsadak buna illâ
(Bu zamanda kendisi bu mânâyı anlatando
değil, lâkin...)

20

dizesindeki (Hod) kendi, kendisi anlamıdır.

Ki olsa nâtıka sür'at deminde kâm şumar
Ererdi göz yumub açınca gayyete ta'dâd

(Eğer söz, sür'at zamanında saymayı merâm etse
Sayılar göz yumup açıncaya kadar tükenirdi)

(Kâm) Arapça Ka harfi ile maksad, merâm , istenen şey, emel ve arzu olunan şey. Bunu bilmeyecek ne var ? Hatta senin Arnavutça-Türkçe lûgatte bile Şemseddin ~~Samî Bey~~ Samî Bey (öl:1904) söylemiş olsaa gerektir. Beytin mânâsı da medhettiği kimsenin lûtufları çok, istenenleri vermekte çok ileri olduğunu söylüyor. Bahsettiği maksada, söz son derece hızla sayacak olsa bile göz yumup açıncaya kadar sayılar tükenir. Yani, o kadar çok lûtufları var ki onu sayı bile tâyin edemez, çünkü insanın sözleri onu sayamaz.

istenen şeyler

Du rûze masrafı bâc u harâc-ı mülk-i Kubad
(İki günlük masrafı Keyâniyân soyunun hükümdarlarından Kubad'ın memleketinin bâc ve haracı kadardır)

Key Kubâd

Bu beyitteki Kubâd'dan maksad -ki vezni de öyledir- Nûşirevân'ın babası olan zattır, Selçuklu hükümdarı Keykubâd değil. Çünkü ~~Keykubâd~~, Keyâniyân soyunun ~~biri~~ ilk hükümdarıdır.

Bihakk-ı sâni'-i yektâ ki sun'-ı kudrettir
Bu bârgâh, muallâ revâk-ı seb'a şidâd
(Kudretin yaratıcısı olan biricik yaratıcının hakkı için bu ulu otağ pek sağlam kaplıdır)

Bu beyitteki (Seb'a Şidâd)' dan maksadın ne olduğunu ~~anlayamadım~~ diyoesun.

Kur'an-ı Kerîm'de 30 cüzü!, yani bölüm vardır. Son cüzü' Amme cüzü'üdür. Sebebi ise bu cüzü'ün ilk sûresi olan Nebe' Sûresi, bu kelime ile başlanmaktadır. Bu sûredeki (Ve beneynâ fevkaküm seb'en şidâdâ = Ve üstünüze yedi kat sağlam gök binâ ettik) Âyetinde açıklandığı gibi (Gök mahkemesinin yedi tabakası) demektir. Çünkü şerefli Âyet'in mânâsı (Gök mahkemesinin yedi tabakasını binâ ettik)'dir. Şidâd sözü Şiddet'ten gelir. Şedîd gibi ki kuvvetli ve sağlam demektir. (Şidâd), (İnâd) veznindedir.

Gökyüzünü çadıra benzetmekle berâber, kemer gibi ~~xxx~~ göğü, adı geçen

Âyet den

10
olarak sağlam kapı şeklinde anlatmaktadır.

İşte, bu da bu kadar.

Şimdi gelelim seçeceğin mesleğe :

Benim düşüncemi anlamak ve anladıktan sonra kabul etmek ve uymak ister-
sen ben sana (Tabip=hekim) ol diyemem. Özellikle Sivil Tıbbiye Okulu'nu tav-
siye edemem. Hekim olmaksızın Eczacı olmak daha hayırlıdır. Doktorluk zamanı-
mızda şarlatanlığa kadar vardı. Fakat Eczacılık önemli bir sanattır. Kimya ve
giderek Fizik gibi iki kuvvetli esasa dayanmaktadır. Dünyanın her tarafında
işe yarar. Bir doktor aç kalabilir, ama bir eczacı nasıl olsa geçinir. Fakat
ben gerek seni ve gerek Talha'yı (Ebuzziya Tefvik Bey'in ikinci oğlu) mühen-
dis veya makinist ve yahut kimyaker yapmak isterdim. Bunu için de matema-
tikte derinleşmelisiniz. Sen şimdilik yanınızdaki Fransızlardan özel ders
al. Hem dili, hem ~~fen~~ fen bilgini ilerlet. Yaşından korkma. İnsan otuz ya-
şında da bir Yüksek Okul'a kabul olunur. Üniversitelerde o yaşta yüzlerce
öğrenci vardır. Ben evlâdlarımdan birisinin kalem sahibi ve kalem sahibi
olmakla beraber matbaacılık mesleğine girmesini de isterim. Fakat felek
~~ixixxvermedixx~~ müsaade etmedi, ne yapalım... Elimizden ~~geçimimizi sağla-~~
yan o iş yerini aldı. Bundan dolayı artık o ümit kalmadı. ~~Matbaaxx~~ Zaten ben
Sadriâzam'a da yazdım, matbaayı hükümete satmasını rica ettim. Belki o engel
ortadan kalkarsa biz de yüksek lûtuflar sâyesinde biribirimize kavuşuruz.
İşte şimdilik senin tahsilin hakkındaki düşüncem budur. Eğer Düyûn-ı Umûmî-
ye'ye (=Genel Borçlar İdaresi'ne) girmek istersen Sadriâzam Ferid Paşa'ya
verilmek üzere sana bir mektup göndereyim. Git, seni elbette tavsiye eder.
Hamdi Beylerin, filânların hoşlanmamalarına karşı başlangıçta ayda beşyüz,
biraz sonra bin kuruş alırsın. Fakat, Fransızca bölümünü seç, Türkçe tarafı-
nı bin kuruş da verseler seçme. Bu da bu kadar.

Ebuzziya Kütüphanesi'nin topu sekiz cildi var. Diyorsun. Halbuki sen 11
cilde kadar yaptırmıştın. Onlar ~~ötekine~~ berikine sakalbaş hâtırası dağıtır
gibi bağışlayıp hediye edeceğine saklamalıydın. Özellikle sekiz cildi de
Bedri'ye (1) vermişsin. Para harcamaya bir şey demem, fakat evden şuna buna
kitap verilmesine cidden canım sıkılmaktadır. Kitap bence her şeyden değer-
li ~~bir~~ yüksek bir cevherdir. Bu da bu kadar. Geri kalan, sağlığın devamı
nûrum.

Baban

Ebuzziya Tefvik

Sen imzana niçün (Velid Ebuzziya) koymuyorsun? Bizim devam ettirecek
bu künyeyi beğenmiyor musun? Garip şey.

(1) Şair vehikâye yazarı Bakırkölü Bedri Ziya Bey (öl. 1935)??